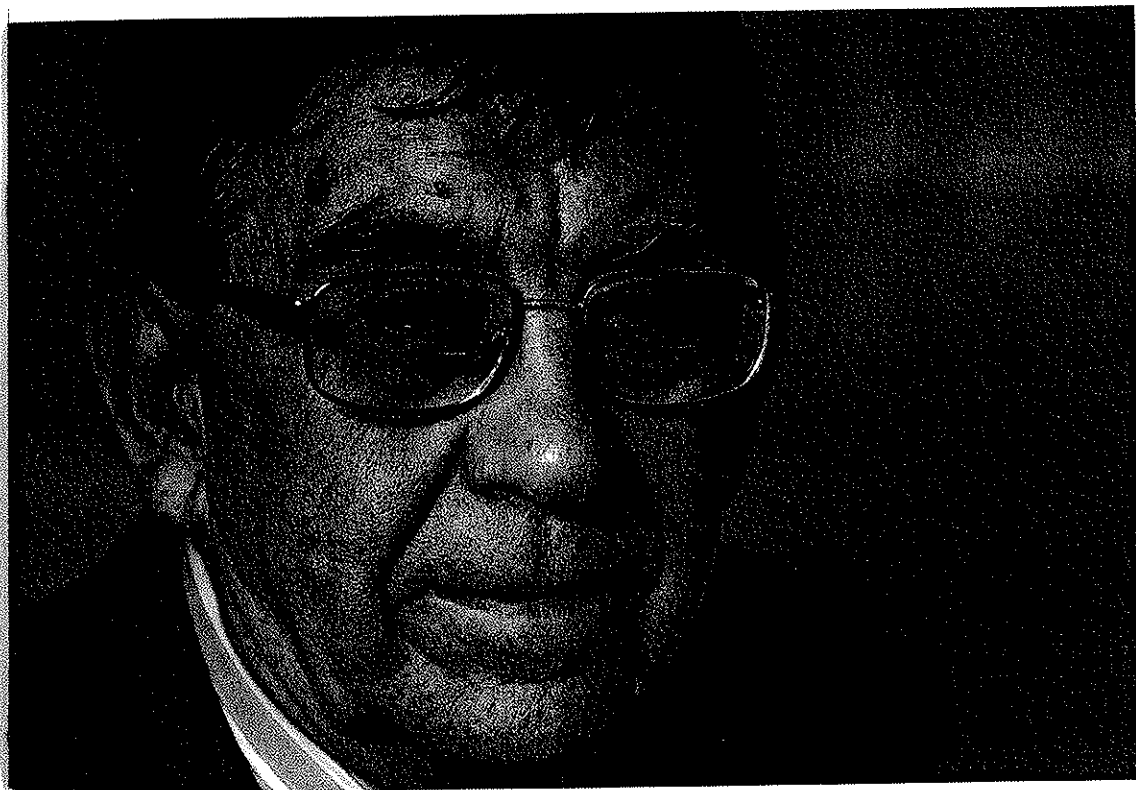
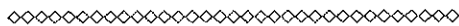

Szigeti Jenő

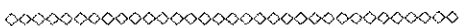

Hetednapos Adventista Egyház

„**A** kit nem érdekelnek az emberek, ne menjen lelkésznek. Menjen könyvtárosnak vagy kutatónak” – tesz radikális megvallást a lelkipásztori szolgálat mellett az 1936-ban, Budapesten született prédikátor. Aki nem tagadja, hogy sose akart teológus vagy lelkész lenni, sőt „egy öreg lelkész 1957-ben a tudtom nélkül íratott be a teológiára. Azért bejártam az első évre, ahol megkaptam, hogy soha nem lesz belőlem jó lelkész. Azt nem tudom, jó vagyok-e, de végül mégiscsak lelkész lettem”. Világi egyetemre, az ELTE-re lelkész édesapja miatt nem vették fel, igaz másfél évig azért csak bejár vendéghallgatóként a magyar-történelem szakra. 1956 után négy évig tanul az adventista teológián, majd jön az evangélikus teológia, azután megnősül, majd 1967-ben felszentelik lelkésznek. 1978-ban doktorál a Debreceni Református Teológiai Akadémián, 1979-ben pedig egy egyéves ösztöndíjjal pallérozódik tovább „a világ legjobb adventista teológiáján, az Andrews Egyetemen az Egyesült Államokban”. A tanulmányok közben azért jut ideje előbb Budapesten, majd 1971-től Békéscsabán is lelkészi munkát végezni. 1974-től ismét Budapesten lelkész, ám 1967-től a részben általa szervezett, a Szabadegyházak Tanácsa égisze alatt működő teológián oktat is, a lelkész-képzőt pedig 1981–1989 között főigazgatja is. 1984–1994 között az egyház magyarországi elnöke, 1990–1996 között az Adventista Teológiai Főiskola főigazgatója. Az utóbbi 20 évben rengeteg helyen oktat, 1997-től a Miskolci Egyetem docense, majd tanára, utóbb professor emeritusa. A jelenleg tévét is gründoló Szigeti Jenő a mai napig rendszeresen prédikál volt budapesti gyülekezeteiben, mivel „a lelkészségből nem lehet nyugdíjba menni”. A kérdésre, hogy mivel kapcsol ki, így válaszol: „Van tíz unokám, ennél nagyobb lazításra szerintem senkinek nincs szüksége, jó, szeretem még a képzőművészetet és a zenét is.”

EGY ISTENTISZTELETEN PÉLDÁUL VAGY HARMINC CSOMÓVAL ODAKÖTÖZTEM AZ ELŐTTÜNK ÜLŐ LÁNY HAJÁT A SZÉKHEZ. NEM VERTEK MEG, CSAK KORÁBBAN HAZAKÜLDTEK. AZ ESTI „SZÁMOLÁSNÁL” AZTÁN MEGKÉRDEZTE, SZERINTEM MIT ÉRDEMLEK.

Lelelkészcsaládban nőttél fel. Kétféle lelkészgyerek van: aki imádja, hogy „a főnök fia”, és aki utálja, hogy édesapja mindig mások, nem a családja lelkével foglalkozik, valamint hogy neki úgy-mond mindig tökéletesnek kell lennie. Te melyik voltál? Azért az én helyzetem nem ilyen egyszerű. Édesapám ugyanis válogatott focista volt, mígnem a harmadik válogatott mérkőzésén úgy beleugrottak a gyomrába, hogy leszakadt a mája. Felgyógyult, de a sportkarriernek befejezett. Nem sokkal később megtért, aztán adventista lelkész lett. Édesanyám világszép lány volt, még a Színházélet címlapján is szerepelt, és nagyon jó, békés életet éltünk. Igaz, édesapám korábban a lelkészek még látogatták a híveket, így esténként nem sokat láttuk.

☞ Ez azt jelenti, hogy inkább édesanyád nevelt?

Ez így volt, ráadásul nagyon bölcsen tette ezt. Soha nem büntetett közvetlenül, ennél keményebb volt. Minden este bejött és imádkozás előtt elszámoltatott. Ez azt jelentette, hogy elmondta, ajándékba kapott minket a testvéremmel Istentől, és neki el kell számolnia Istennel a tetteinkkel. Ezért soha nem adott büntetést, inkább megkérdezte, szerintünk mit érdemel ez vágy az a csínytevésünk. Egy istentiszteleten például vagy harminc csomóval odakötöttem az előttünk ülő lány haját a székhez. Nem vertek meg, csak korábban hazaküldtek. Az esti „számolásnál” aztán megkérdezte, szerintem mit érdelek. A bocsánatkérés mellett kiskamaszként nagy virágcsokorral kellett kiengesztelnem a lányt, ami elég égő volt, és lemondtam egy nyári táborozásról is. Addig nyugott édesanyám, míg én, „önként” mondtam le róla. Ugyanakkor mély lelki életet is élt, nem tudtam úgy elmenni otthonról, hogy

ne mondjon legalább egy rövid áldást
rám és a napomra.

- ☞ A megpróbáltatások ellené-
re szerencsések a férfiak a csa-
ládokban: nemcsak édes-
apád, de te is „világszép” nő-
vel kötötted össze az életedet.
Miközben – már megbocsáss,
de – hívő körökben téged in-
kább az eszedért, nem a kül-
sődért szoktak tisztelni.

Az 1950-es évek végén a későbbi feleségem, Gyopi kevésbé csi-
nos barátnőjének udvaroltam. A hölgynek tetszett, hogy okos
fiú csapja neki a szelet, de meglehetősen hülyére vett. Egy kö-
zös fagyizás alkalmával félig tréfából vettem egy csokor ró-
zsát Gyopinak. Ezt meghallotta anyám, és rögtön a falhoz állí-
tott, mondván, mi a szándékom a vele együtt éneklő Gyopival.
Mondom, feleségül akarom venni. Ez olyan mértékű szemtelen-
ség volt, hogy anyám rögtön le akart keverni nekem, 21 éves
fiának egy pofont, ám én elhajoltam, így repült két üvegtábla.
Mindenesetre nem hazudtam: további hét év udvarlás után fe-
leségül vettem Gyopit.

- ☞ 1967 azért is fordulópont az életedben, mert ekkor in-
dult el a Szabadegyházak Tanácsa által szervezett lel-
készképző, amelynek már a megszületésénél ott bábás-
kodtál.

Wladár Antóniával és Nagy Józseffel közösen találtuk ki ezt az in-
tézmenyt. Hiába végeztem el az adventista teológiát, azt sehol
nem fogadták el, viszont szükség volt jó lelkészképzőre. Szerettek
volna ilyen a pünkösdiek és a metodisták is, tehát kézenfekvő volt
összefogni.

◇◇◇◇◇

JEGY MEGLEHETŐSEN BUTÁCSKA HIVATALNOK FENNAKADT AZON, HOGY HÉBERT AKARUNK OKTATNI, AZT MONDTA, CSAK ARABOT LEHET. MONDTAM, A HÉBER AZ ÓSZÖVETSÉG NYELVE, DE EZ SEM HATOTTA MEG. VÉGÜL BEÍRTUK, HOGY „BIBLIAI NYELVEK”, MIRE FELDERÜLT AZ ARCA, ÉS MEGKAPTUK AZ ENGEDÉLYT.

◇◇◇◇◇

ka hivatalnok fennakadt azon, hogy hébert akarunk oktatni, azt mondta, csak arabot lehet. Mondtam, a héber az Ószövetség nyelve, de ez sem hatotta meg. Végül beírtuk, hogy „bibliai nyelvek”, mire felderült az arca, és megkaptuk az engedélyt.

☞ Akkoriban minden felelős egyházi vezetőt megpróbáltak beszervezni, sokan jelentettek is az ÁEH-nak. Téged nem környékeztek meg?

Ezerszer próbáltak beszervezni, nekem azonban csak egy menedékem volt. Minden ilyen esetet rögtön elmondtam hét-nyolc embernek. Ide tartozik, hogy Kardos Lászlóval 1971-ben írtunk egy könyvet a nazarénusokról, a Boldog emberek közössége címmel. Ezért engem elbocsátottak, és elkerültem Békéscsabára lelkésznek. Azért voltak ilyen szigorúak velem, mert valami éles elméjű pártember kitalálta, hogy tulajdonképpen az MSZMP történetét írtuk meg a nazarénusok sztorijába ágyazva – annak minden válságával és problémájával együtt. Ebből persze egy szó sem volt igaz, legfeljebb annyi, hogy minden szervezetben működnek bizonyos szabályszerűségek. Egyébként Békéscsabán is

megpróbálták beszervezni, a szokásos koreográfia szerint. Mindig így kezdték: „Szigeti elvtárs, én most nem hivatalosan vagyok itt.” A beszélgetés után rögtön összegyűltünk a városbeli lelkészekkel, és alaposan kitárgyaltuk, kit hogyan akartak beszervezni. Így aztán egy idő után békén hagytak.

☞ A rendszerváltás után sok egyház nem tudta, mihez kezdjen a szabadsággal – és a régi vezetőkkel. Akkoriban te vezetted az egyházat; mit érzékeltél a politikai és egyházi változásokból? Próbáltad tompítani valahogy a sokkot?

Ami engem illet, én 1984–1994 között voltam az egyházunk elnöke, és az adventistákat fokozottan sújtotta az átmenet. 1985-ben kidolgoztunk a Világszervezet vezetőivel egy titkos forgatókönyvet,

◇◇◇◇◇
A TÁRSADALOM VÉGLE-
 TESEN MEGOSZTOTT A
 POLITIKA MEGÍTÉLÉSÉBEN, ÉS
 EZT VALAHOGY LEKÉPEZI AZ
 EGYHÁZ IS – EZEN KÉNE VA-
 LAMIKÉPPEN TÚLLÉPNI.

◇◇◇◇◇

amit sikerült is végigvinnem. 1989-ben kiléptünk a SZET-ből, majd különösebb botrányok nélkül sikerült a velejéig romlott szervezetet felosztatni.

↳ Viszont így nem maradt igazi fórum a közös gondolkodásra. Ez így van, de akkor nem is hiányzott senkinek ilyen. Mindenki örült a szabadságnak, és azt gondolta, sokkal okosabb a többiekénél. Fű alatt azért megmaradt valamilyen párbeszéd, már csak azért is, mert minden mai kisegyházi vezető valaha az én tanítványom volt. A SZET lelkesképzője 1967 és 1989 között létezett, a sok kisegyházi hallgató soha nem esett egymás torkának, nagyon jól elvöltünk, az akkori hallgatók ma is jó haverjai egymásnak.

↳ Meglehet, a felekezetek mégsem közeledtek annyira egymáshoz. Szerinted miért van ez így?

Életem nagy tragédiája, hogy ezt nem sikerült megcsinálni. Felépítettem az iskolát, de nem sok jövőt látok benne, éppen a dics-telen utókor miatt. Reménnyel tölt el viszont, hogy rengeteg olyan hívőt ismerek, aki túllát a felekezete korlátain, és nem akar begubózni, kész a párbeszédre másképp hívőkkel és nem hívőkkel egyaránt. A társadalom végletesen megosztott a politika megítélésében, és ezt valahogy leképezi az egyház is – ezen kéne valamiképpen túllépni. Remélem, a nemsokára induló Forrás tévével ez sikerülni fog.

↳ Talán egyedüli kisegyházi tudósként világi egyetemen is bizonyítottál: a mai napig a Miskolci Egyetem professzor emeritusa vagy. Hogy kerültél oda?

1994-ben lettem az elnökséget, mert szerettem volna tanítani. Az új elnökség azonban nem reaktívált, így munka után kellett néznem. Tartottam néhány előadást a Miskolci Egyetemen, ahol

aztán Kabdebó Lóránt – az akkori dékán – docensi státuszt ajánlott. Gyorsan habilitáltam, így 1999-ben egyetemi tanár lehettem. Nem mellesleg ott is kiszúrtak velem, mert tíz év munkaviszony után újra kellett volna számolni a korábbi minimál nyugdíjamat, de állami nyomásra kilenc év nyolc hónap után elküldtek. Azóta vagyok emeritus. Ott. Merthogy közben folyamatosan tanítok a Zsigmond Király Főiskolán, az Adventista Teológiai Főiskolán meg a Baptista Teológiai Akadémián is. Egyébként 2012-ben kezdem 45. évemet a felsőoktatásban.

◇◇◇◇◇

NAGY NEHEZEN ELJUTOTTAM HOZZÁ TELEFONON, MIRE AZT SÜTÖTTÉK KI A VEZETŐSÉGBEN, HOGY MINŐSÍTSÜK PAPIRHULLADÉKNAK A HAGYATÉKOT. EZ MEGTÖRTÉNT, KIFIZETTÜNK ÉRTE VAGY 40 FORINT VÁMOT, ÉS IGY A TELJES, ÉRINTETLEN MÁRAI-HAGYATÉK ELJUTHATOTT A PIM-BE.

◇◇◇◇◇

📄 Gyakorlati irodalomtörténészként kulcsszerepet játszottál abban, hogy a Márai-hagyaték Magyarországra kerülhetett: sokat harcoltál érte?

Mint Pilátus a Credóba, kicsit én is így csöppentem a dolgok sűrűjébe. Sógorom 1956-ban disszidált, Kanadába került. Ott feleségül vette a Vörösváry könyvkiadó lányát. Így esett, hogy hozzánk került a Márai-hagyaték. Márai az öngyilkossága előtt 36 dobozba becsomagolta az összes kéziratát, emlékét. Ez elkerült a Vörösváry nyomdába, és én kilobbiztam, hogy hozzák haza ezeket. 1995-ben a malévesek ingyen elhozták, letették Ferihegyen, másnap átadás, mentünk is érte egy Barkasszal. Ott azonban a vámós közölte velünk, hogy nincs behozatali engedély, nem vihetjük el. Ott ültünk a Petőfi Irodalmi Múzeum (PIM) munkatársaival, és vártuk a nemzetközi botrányt. Hirtelen eszembe jutott, hogy a vámparancsnok-helyettes Laczó Laci én tanítottam hittanra Békéscsabán. Nagy nehezen eljutottam hozzá telefonon, mire azt sütötték ki a vezetőségben, hogy minősítsük papírhulladéknak a hagyatékot. Ez megtörtént, kifizettünk érte vagy 40

◇◇◇◇
A TANÁCSAIMAT NEM
 IGAZÁN FOGADTÁK
 MEG, ÁM AZ ÉLET KÉSŐBB
 ENGEM IGAZOLT. EZT BIZTOS
 NEHÉZ LEHET ELVISELNI.

◇◇◇◇

forint vámot, és így a teljes, érintetlen Márai-hagyaték eljuthatott a PIM-be.

☞ Félig viccesen azt szokták mondani a hozzád közel állók, hogy mindenki nagyra becsül téged – kivéve a saját egyházadat. Ha ez így van, akkor mi lehet ennek az oka? Túl azon, hogy nyilván

senki nem lehet próféta a saját hazájában.

Hiába is tagadnám, ez tényleg így van. Pedig nincsenek ellenségeim. Az a baj, hogy van egy nagyon rossz tulajdonságom. Sok van, de ez az egy végzetes: minden utánam jövő vezetőnek négy-szemközt elmondtam, milyen számárságot csinál éppen. A tanácsaimat nem igazán fogadták meg, ám az élet később engem igazolt. Ezt biztos nehéz lehet elviselni. Szóval, az egyházban mindenki szeret, de a vezetők kicsit tartanak tőlem.

☞ Ilyen környezetben elbizonytalanodtál valaha is az elhívásodban?

Van valaki, aki nem? Nem úgy van az, hogy az ember beül a hit kényelmes karosszékebe, és soha többet nem emészti magát kérdésekkel! A hit folyamatos küzdelem, mintha egy süllyedő hajóról úsznánk a part felé. Egyik kedvenc igém egyébként az általam átírt Filippi 4:13. Így szól: „Mindenre van időm a Krisztusban, aki engem megerősít.”

☞ Van valami, amire kifejezetten büszke vagy a szolgálatodban?

Nem vagyok büszke típus, mindig az tölt el a legnagyobb sikerélménnyel, amit éppen aktuálisan csinálok. Jelenleg éppen az összes szabadegyház történetét írom, ami azért fontos, mert egymás nélkül nem érthető meg egyetlen kisegyház közelmúltja sem. Továbbmegyek, magát a protestantizmust sem lehet

megérteni a szabadegyházak története nélkül.

- ☞ A szabadegyházak történetének része az adventisták története is. Honnan, miről lehet felismerni az adventistát?

Most hadd ne beszéljek a magyarországi adventistákról, jó? Külföldön az adventisták nem nacionalisták, hanem az egész világban gondolkodnak. Ezenkívül az adventista nagyon párbeszédkész, meghallgatja és elfogadja a másikat, ugyanakkor igen keményen védi az adventista hitigazságokat. Ha valaki azzal jönne, hogy Jézus nem jön vissza, akkor azt hiszem, az adventista nagyon ideges lenne. Akkor is mérgesen reagálna, ha valaki megpróbálná kötelezővé tenni a vasárnapi istentiszteletet, és megtiltaná az adventistáknak, hogy szombatot ünnepeljenek. Nem véletlen, hogy még a Népszövetség idején, éppen az adventisták hozták létre a vallásszabadsági világszövetséget.

- ☞ És te mennyire vagy adventista? Az egyház minden tételét elfogadod?

Teljesen adventistának vallom magam, viszont a tanítások folyamatosan fejlődnek. Az biztos, hogy az átlag adventistához képest árnyaltabb, gondolkodóbb a hitem. Az alap persze ugyanaz.

- ☞ Korábban próbáltam Ellen Gould White-ot olvasni, de nem igazán ment...

Az a helyzet White-tal, hogy pocsék a könyveinek a fordítása. Másrészt, a helyén kell kezelni; tanításait jórészt tanulságul, gyülekezeti lapokba írta. A XIX. századi amerikai baptisták is ebben a szellemben írtak.

☞ Igen, de a baptisták továbbléptek.

De hát az adventisták is! Ma már kiváló, modern teológusaink vannak! White védelmében azért elmondanám, hogy ő védte meg az egyházunkat a perfekcionizmustól, a törvényeskedéstől – ha így olvassuk, nagyon hasznos irodalom.

☞ Személyes tapasztalatom: az adventista és más kisegyházi vezetők jó része kicsit karót nyelt, távolságtartó diplomata. Ezzel szemben te rögtön mindenkivel össze-tegeződsz, és teljesen nyitottan fordulsz a téged nagyon különböző emberekhez is. Mi a titkod?

Nehéz erre válaszolni, bizonyára valami lélektani dolog van mögötte. A nagyegyházakban sincs ez másként, minden püspököt, vezetőt egyformán sújt a szerepzavar. Az egyházi szervezetben egyébként is az jut előre, aki viszonylag kistehetségű, és senkinek az érdekét nem veszélyezteti különösebben. Magyarul a magát jól menedzselő, megbízható, középszerű emberekből lesznek többnyire csúcvezetők. Na, ők azok, akik szépen öltözködnek és tudnak viselkedni. Új, reformer gondolatuk azonban többnyire nem sok van. A kistehetségű, talán még a hatalmat is kedvelő emberek szeretnék, ha négy év múlva újra megválasztanák őket, ezért igyekeznek senkinek sem a tyúkszemére lépni. Így viszont nem nagyon lesz mélyreható változás az egyházukban.

☞ Nem válaszoltál a kérdés második felére...

Ha a titkot kérdezed, elárulom neked: komolyan kell venni, hogy a másik ember is ember. Csak azért, mert én komolyan veszem az adventista teológiát, nem gondolom azt, hogy a többi ember hülye. Sőt, hiszem, hogy mindenkitől lehet valamit tanulni, ezért például egyházelnökként sosem túrtem meg a bólogató jánosokat a vezetőségben – mondjanak valami olyat, amit nem tudok! Mit csináljak, a mai napig érdekelnek az emberek. Ez nem túlságosan nagy titok, viszont igaz.

☞ Ha már titkok: ha konzultáltak volna veled az egyházi törvény megírása előtt, mit javasoltál volna?

Azt, hogy ne csináljanak újat, inkább javítsák ki a régit! Sajnos, hülye országban élünk: hogy lehet egyéni képviselői indítvánnyal beadni egy kétharmados, sarkalatos törvényt? És ha már beadják, miért nem olyanok teszik ezt, akik legalább egy picit értenek hozzá? Sajnos, mint a focinál, úgy látszik, ehhez is ért mindenki. Fel nem foghatom, hogy nem kerültek be a nazarénusok, a metodisták, az adventisták és még sokan mások, akiket már a kommunisták is elismertek! Hülyének néznek mindenkit?! Hát a bizniszegházakat nem az igazi egyházak hozták létre, hanem a minisztériumok, ezért kár a kisegyházakon elverni a port!

Hetednap Adventista Egyház

1831-ben kezdte hirdetni az amerikai William Miller Krisztus közelebbi visszatérését. Előbb 1843-ra, majd 1844. október 22-ére tette Krisztus visszajövetelének időpontját. Az esemény nem következett be, így a csalódást követően több irányzatra szakadt az adventmozgalom aszerint, hogy milyen racionális és teológiai magyarázatot adtak erre. A tévedés kiigazítása érdekében folytatott alapos bibliatanulmányozás párhuzamosan haladt az egyház szervezeti rendjének kialakításával. 1860-ban vették fel a Hetednap Adventista nevet, 1861-ben tartották az első konferenciát, és 1863-ban állt fel a Generál Konferencia, amely az egyház legmagasabb rendű szerve. A szervezés munkájában komoly szerepet vállalt Ellen G. White. A század végére a mozgalom elérte Ausztráliát és Európát, majd folyamatosan terjedt a világ többi területén is. Missziómunkájuk során jelentős egészségügyi, szociális és oktatási hálózatot építettek ki, külön jelentőséget kap napjainkban is a könyvkiadás. Az első magyarországi adventista Rottmayer János volt, aki Kolozsváron kezdett missziói munkát. Hamarosan követte őt Michael B. Czechowsky. Az induló közösség vegyes felekezeti hátterét jól szemlélteti, hogy előbbi baptista volt, utóbbi lengyel katolikus pap, és az első markáns közösség a békéscsabai hetednapot ünneplő nazarénusok között alakult meg. A misszió igazán az első világháború után bontakozott ki, 1925-ben alakult meg a Magyar Unió. A második világháború idején betiltották őket, és csak titokban gyülekezhettek a csoportok. Az 1945 utáni években viszont újabb fellendülés következett, ami a taglétszám megháromszorozódásában is megmutatkozott. Az állam 1957-ben ismerte el az egyházat. Az adventista közösségben kiemelt figyelmet kap az egészséges, mértékletes életmód gyakorlása, a prevenció a

gyógyszerek alkalmazása helyett (utóbbi is igénybe veszik, de nem elsődleges jelleggel). Sokan közülük vegetáriánus életmódot folytatnak. Több adventista irányzat létezik, de mindegyikre jellemző Krisztus második eljövételének – a többi keresztény felekezetnél hangsúlyozottabb – várása. Magyarországon a legmeghatározóbb és legnagyobb lélekszámú adventista felekezet a Hetednap Adventista Egyház (taglétszáma világviszonylatban 25 millió fő, Magyarországon közel ötezer fő). Egyebek mellett fontos jellemzőjük, hogy nem a vasárnapot, hanem a zsidósághoz hasonlóan a szombatot ünneplik.